

DATOS IDENTIFICATIVOS

Traballo social grupal e comunitario

Materia	Traballo social grupal e comunitario			
Código	O05G220V01604			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Aguiar Fernández, Francisco Javier			
Profesorado	Aguiar Fernández, Francisco Javier			
Correo-e	francisco.aguiar@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A chamada intervención colectiva en Traballo Social e complementaria e trascende o abordaxe individual para optimizando esforzos mellorar e modificar situacións que afectan a grupos e comunidades. Preténdese coñecer a realidade colectiva e actuar sobre ela.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención

C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D20	Creatividade
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Conocer e valorar a diversidade cultural presente no grupo e na comunidade, e as súas potencialidades como axente social de cambio	A1	B1	C3	D1
	A2	B2	C5	D2
		B3	C7	D3
		B4	C8	D6
		B6	C13	D8
			C22	D9
Conocer os diferentes tipos de grupos e o papel diferencial do T.S. no funcionamento dos mesmos	A2	B1	C2	D1
	A3	B2	C3	D2
		B3	C5	D3
		B4	C8	D8
		B6	C23	D9
				D10
Coñecer e aplicar os diferentes modelos, técnicas e habilidades que permitan mellorar as oportunidades vitais dos individuos a través do grupo.	A1	B1	C1	D1
	A3	B2	C2	D2
	A5	B3	C3	D3
		B4	C5	D4
		B6	C7	D6
			C8	D8
			C13	D9
			C22	D10
			C23	D14
				D20

Ser capaz de promover a participación do grupo para a mellora da súa realidade. Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos sociais que redunden na mellora do grupo.	A2 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C2 C5 C7 C8 C22	D2 D3 D4 D6 D9 D10 D12 D14 D15 D17 D20 D21 D24
Coñecer e valorar a diversidade cultural presente na comunidade e as súas potencialidades como sistema social de cambio.	A3 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C2 C5 C7 C8 C13 C22 C23	D1 D6 D8 D10 D12 D14 D15 D24
Coñecer a realidade presente na comunidade e o papel diferencial do/a traballador/a social no funcionamento dos mesmos.	A1	B1 B2 B3 B4 B6	C3 C5 C7 C8 C22 C23	D1 D2 D3 D6 D16 D17 D18 D20
Optimizar para o cambio as potencialidades dos líderes e redes sociais presentes na comunidade.	A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C1 C2 C3 C5 C7 C8 C23	D1 D2 D3 D4 D6 D10 D14 D16 D21 D22
Detectar os problemas existentes na comunidade e facer propostas construtivas para o cambio de estruturas sociais.	A2 A3	B1 B2 B3 B4 B6	C2 C3 C5 C8 C23	D1 D3 D10 D15 D16 D24
Coñecer e aplicar os diferentes modelos, técnicas e habilidades que permitan mellorar as oportunidades vitais dos individuos que vivan nunha comunidade.	A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C3 C5 C8 C17 C23	D2 D4 D14 D16 D17 D24
Ser capaz de promover a participación dos individuos para a mellora da súa realidade comunitaria.	A1 A2	B1 B2 B3 B4 B6	C1 C3 C7 C23	D1 D2 D9 D14
Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar planes, programas e proxectos sociais que redunden na mellora da comunidade.	A3 A4	B1 B2 B3 B4 B6	C3 C7 C8 C22	D1 D2 D10 D24

Contidos

Tema

Introdución ó Traballo Social grupal	Concepto Historia Obxectivos
--------------------------------------	------------------------------------

O coñecemento e análise do grupo como sistema social Análise do grupo social

Tipos de grupos: A intervención do traballador Social nos diferentes tipos de grupos	De Acción Social Socioterapéuticos De ocio e tempo libre
Modelos e técnicas de Intervención co grupo	As estratexias metodolóxicas de Intervención
O coñecemento e análise da comunidade como sistema social	Desenrolo e organización da comunidade
Deseño e xestión de plans comunitarios	A planificación para a intervención na comunidade
A intervención do T.S. na comunidade: Modelos e técnicas de intervención	Estratexias metodolóxicas de intervención

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	3	0	3
Traballo tutelado	6	13	19
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	40	60
Exame de preguntas obxectivas	1	15	16
Exame de preguntas obxectivas	1	15	16
Cartafol/dossier	8	8	16
Traballo	6	12	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Traballo tutelado	o estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumo de lecturas, conferencias etc. xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada será de tres tipos 1.-Na aula, durante as sesións de seminario e grupos reducidos para complementar a comprensión das clases maxistras e os traballos *tutorizados. 2.- No despacho do profesor, durante as titorías. Dirixida a calquera cuestión da materia, así como para dúbidas relacionadas coas clases maxistras e as actividades do seminario e grupos reducidos. 3.-A través do correo electrónico, sempre que a consulta permítalo. En caso de pasar á virtualidade, poderanse utilizar outras aplicacións informáticas, tanto da Universidade como xerais, previo acordo.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	A atención personalizada será de tres tipos 1.-Na aula, durante as sesións de seminario e grupos reducidos para complementar a comprensión das clases maxistras e os traballos *tutorizados. 2.- No despacho do profesor, durante as titorías. Dirixida a calquera cuestión da materia, así como para dúbidas relacionadas coas clases maxistras e as actividades do seminario e grupos reducidos. 3.-A través do correo electrónico, sempre que a consulta permítalo. En caso de pasar á virtualidade, poderanse utilizar outras aplicacións informáticas, tanto da Universidade como xerais, previo acordo.
Exame de preguntas obxectivas	
Cartafol/dossier	

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado Análise dunha comunidade, proxecto de intervención grupal e comunitario, deseño de sesións, creación de roles, simulación da intervención presentada e avaliación da mesma. Considerarase parte do seguemento analizable deste traballo titulado a realización de probas aleatorias (resposta por escrito a preguntas; pequenos test...) tendentes a comprobar na aula a realización do traballo, seguemento e encargos solicitados. A nota desta parte e do conxunto da parte práctica da materia só fará media coa nota da parte teórica (dúas probas obxectivas) se é igual ou superior a 2,5. Presenciais: 50% da nota: 20% traballo titorizado na aula, 30% actividade autónoma. Realizarase un proxecto de prácticas ao comezo da materia no que se limitarán os contidos a desenvolver (análise dunha comunidade, proxecto de intervención grupal e comunitario e simulación da intervención presentada). Considerarase parte do seguemento avaliable dos traballos titulados a realización de probas aleatorias (resposta por escrito a preguntas; pequenos test...) tendentes a comprobar na aula a realización dos traballos e encargos solicitados. A nota da parte práctica da materia só fará media coa nota da parte teórica (exame) se é igual ou superior a 2,5. Non presenciais: -Traballo final escrito 30%: 15% Metoloxía. 10% contidos. 10% presentación escrita. -Dúas preguntas a desenvolver sobre a parte práctica a realizar o día do exame: 20%. En ambos os dous casos (presenciais e non presenciais) será preciso ter aprobada esta parte para poder facer media coa nota obtida na proba tipo test.	30	A1 B1 C23 D1 A2 B2 D2 A3 B3 D3 A4 B4 D4 A5 D6 D8 D9 D10 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D21 D22 D24
Exame de preguntas obxectivas Constará de 20 preguntas da parte de traballo social grupal con catro alternativas de resposta das cales só é unha verdadeira. O sistema de corrección. Cada dúas preguntas incorrectas restará unha correcta. Será preciso ter 12 preguntas correctas (unha vez feito o cálculo anterior) para superar esta parte e poder facer media coa parte práctica.	25	A5 B1 C1 D1 B2 C2 D2 B3 C3 D3 B4 C5 D4 B6 C7 D6 C8 D8 C13 D9 C17 D10 C22 D12 C23 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D21 D22
Exame de preguntas obxectivas Constará de 20 preguntas sobre a parte de traballo social comunitario con catro alternativas de resposta das cales só é unha verdadeira. O sistema de corrección. Cada dúas preguntas incorrectas restará unha correcta. Será preciso ter 12 preguntas correctas (unha vez feito o cálculo anterior) para superar esta parte e poder facer media coa parte práctica.	25	A5 B1 C1 D1 B2 C2 D2 B3 C3 D3 B4 C5 D4 B6 C7 D6 C8 D8 C13 D9 C17 D10 C22 D12 C23 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D21 D22 D24

Cartafol/dossier	20	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C2 D2 A3 B3 C3 D3 A4 B4 C5 D4 A5 B6 C7 D6 C8 D8 C13 D9 C17 D10 C22 D12 C23 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D21 D22 D24
Incluese neste cartafol/dossier o conxunto de pequenas practicas de aula entregables na avaliación continua, e especificamente un traballo en relación ao traballo social ecocrítico e comunidades sostibles. Considerarase parte do seguemento avaliable dos traballos titelados a realización de probas aleatorias (resposta por escrito a preguntas; pequenos test...) tendentes a comprobar na aula a realización dos traballos e encargos solicitados. A nota da parte práctica da materia só fará media coa nota da parte teórica (duas probas obxectivas) se é igual ou superior a 2,5.		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua:

A avaliación das/os estudantes matriculadas/os na materia farase atendendo aos criterios explicados nesta guía docente.

Existirá unha modalidade de avaliación continua para o alumnado asistencial. Terán consideración de asistentes aqueles alumnos que asistan a un 80% das clases prácticas e teóricas. Se superan o 20% de non asistencias automaticamente pasarán a modalidade non asistencial.

A avaliación será preferentemente continua, o estudantado que renuncie á avaliación continua poderá optar pola aviación global.

Tal e como se detalla na avaliación, dentro desta modalidade de avaliación continua existe unha avaliación da parte teórica que se realizará mediante dúas probas de preguntas de carácter obxectivo que avaliarán respectivamente a parte de traballo social grupal (25%) e de traballo social comunitario (25%). Os contidos prácticos serán avaliados mediante o traballo tutelado (30%) e o cartafol/dossier (20%) que se especifican máis arriba.

Debe terse en conta que para superar a materia e poder facer media deben constar como superadas cada unha das probas avaliativas, e que ademáis é preciso obter un mínimo de 2,7 sobre 5 na parte teórica e de 2,7 sobre 5 na parte práctica.

Avaliación global

O alumnado non asistencial ou aquel que perdera o dereito á avaliación continua terá dereito a examinarse do conxunto da materia nunha avaliación global nas datas oficiais. Neste caso, o exame constará das dúas probas obxectivas comuns ao conxunto do alumnado para a avaliación da parte teórica de traballo social grupal (25 %) e traballo social comunitario (25%). Pola súa banda, a parte práctica resolverase mediante a elaboración dun suposto práctico e dúas preguntas a desenvolver sobre os contidos da materia (50%).

É preciso obter un mínimo de 2,7 sobre 5 na parte teórica e de 2,7 sobre 5 na parte práctica para superar a materia e facer media.

SEGUNDA CONVOCATORIA

□As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico□.

As datas oficiais dos exámenes poden consultarse na web da facultade <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>) no espazo 'Exames 2023-24'.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativoque presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Barbero, J. M. y Cortés, F, **Trabaja Comunitario, organización y desarrollo social**, Alianza, 2005

De Robertis, C., **La intervención colectiva en Trabajo Social. La acción con grupos y comunidades**, El Ateneo, 1994

Pastor Seller, **Trabajo social con comunidades**, Universitas, 2015

Zamanillo, T, **Trabajo social con grupos y pedagogía ciudadana**, Síntesis, 2008

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas externas: Practicum/O05G220V01701

Traballo de Fin de Grao/O05G220V01991

Traballo social na incorporación social/O05G220V01908

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Ética e traballo social/O05G220V01502

Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601

Políticas públicas en España/O05G220V01602

Socioloxía aplicada ao traballo social/O05G220V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Epistemoloxía do traballo social/O05G220V01204

Introdución ao traballo social/O05G220V01105

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304

Servizos sociais especializados II/O05G220V01406

Ética e traballo social/O05G220V01502

Proceso de planificación en traballo social/O05G220V01504

Traballo social individual e familiar/O05G220V01505

Outros comentarios

-En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativoque presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).
